

Motion till riksdagen 2010/11:Ju312

av Mikael Damberg (S)

Kriminalisering av tvångsäktenskap

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om behovet av en lagändring som innebär att en särskild brottsrubricering gör det straffbart för föräldrar att arrangera äktenskap för minderåriga barn.

Motivering

Regeringen har presenterat en handlingsplan för att förhindra att unga blir gifta mot sin vilja (skr. 2009/10:229). Detta är både lovvärt och nödvändigt. Ett arrangerat äktenskap kan ingås frivilligt medan ett tvångsäktenskap utmärks av att en av parterna, eller båda, tvingas att ingå äktenskapet. Det finns en gråzon mellan arrangerade äktenskap mot den egna viljan och tvångsäktenskap (Gift mot sin vilja, Ungdomsstyrelsen, 2009:5). Jag anser att den lagändring som gjordes 2004 är ett steg i rätt riktning för att motverka barn- och tvångsäktenskap. Men problemet med unga flickor som gifts bort kvarstår trots att lagen ändrats. Att lagstiftningen inte tillåter barnäktenskap är visserligen en ytterst viktig signal men det behövs ytterligare åtgärder för att skydda flickor mot att bli bortgifta. Jag efterlyser därför en bestämmelse som gör det straffbart för föräldrar att gifta bort sina barn. Regeringen har i sin handlingsplan gett en utredare i uppdrag att göra en översyn av relevant lagstiftning samt lägga fram förslag till författningsändringar som behövs för att ytterligare stärka skyddet mot tvångs- och barnäktenskap. Uppdraget ska redovisas senast 21 maj 2012.

Ungdomsstyrelsen har särskilt sett över frågan om tvångsäktenskap och konstaterar i sin rapport att samhället i dag inte tar något övergripande ansvar för denna omfattande och komplexa fråga (Gift mot sin vilja, Ungdomsstyrelsen, 2009:5). 6,6 procent av flickorna och 3,8 procent av pojkarna mellan

Fel! Okänt namn på

16 och 25 år i Sverige upplever att de inte har möjlighet att fritt välja vem de ska gifta sig med. Detta motsvarar cirka 70 000 ungdomar.

Flickor med utländsk bakgrund uppger i störst utsträckning att de har begränsningar eller villkor. Ungdomsstyrelsens kartläggning visar att arrangerade äktenskap/tvångsäktenskap är kopplade till normer om kvinnors oskuld och att de används för att styra flickors och kvinnors sexualitet på ett sätt som i många fall kränker deras rättigheter. Ungdomar som bor i socialt utsatta områden som Hjällbo, Araby, Rosengård och Husby uppger i högre grad än andra unga i riket att de har begränsningar eller villkor i förhållande till äktenskap eller val av partner.

Andelen unga med utländsk bakgrund som uppgav att de skulle bestraffas hårt och att föräldrarna skulle ta avstånd från dem om de var homo- eller bisexuella är hög framförallt bland dem som även hade begränsningar eller uppställda villkor i förhållande till val av partner och äktenskap. Myndigheten föreslår bl.a. att man kriminaliserar tvångsäktenskap och barnäktenskap. Dessutom föreslås en nationell handlingsplan mot tvångsäktenskap.

Utredningen om människohandel (SOU 2008:41) innehåller förutom förslag som syftar till att skärpa lagstiftningen mot människohandel förslag om barnäktenskap. Utredningen konstaterar dock att det tvång som kan föregå ett tvångsäktenskap redan är kriminaliserat i strafflagstiftningen och att det inte finns behov av någon särskild brottsrubricering för tvångsäktenskap som inte är barnäktenskap.

Dock föreslås en kriminalisering av att en vårdnadshavare tillåter ett barn som är under 16 år att ingå äktenskap utomlands. Bestämmelsen tar sikte på de barnäktenskap som inte är att anse som tvångsäktenskap och straffet föreslås bli fängelse i högst två år. Jag menar att förslaget inte räcker för att komma åt problemen med tvångsäktenskap. Även unga kvinnor som är över 16 år men under 18 år är i behov av skydd mot att bli bortgifta.

Stockholm den 26 oktober 2010

Mikael Damberg (S)